

ZPRÁVODAJ

1993

JIRÁSKOVA HRONOVÁ / ČÍSLO 6

DNEŠNÍ PROGRAM

Klubovna SOU v 9.00 - 12.00 hod.
Dílna KLUBU REŽISÉRŮ
Rodný domek AJ v 10.30 hod.
Rozloučení se soubory
Třídy hotelové školy ve 12.30 hod. - OŠ JH
Třídy hotelové školy ve 13.30 - 15.30 hod.
Diskusní kluby
Náměstí v 16.00 hod.
Veřejný závod horských kol
Sokolovna v 16.30 a 19.30 hod.
Kontrabas - J. Kubeš, Studio Volyně
Náměstí v 18.30 hod.
Vyhlášení výsledků závodu
Schody JD v 18.45 hod.
Vítání souborů
Náměstí v 19.00 hod.
Exhibice mistra světa
Jiráskovo divadlo v 19.30 a 21.00 hod.
Periférie - Dividýlko Slaný
Dvůr ZŠ ve 21.15 hod.
Filmové předst. - Pravá a levá ruka ďábla

ZÍTŘEJŠÍ PROGRAM

Klubovna SOU v 9.00 - 12.00 hod.
Dílna KLUBU REŽISÉRŮ
Rodný domek AJ v 10.30 hod.
Rozloučení se soubory
Třídy hotelové školy ve 13.30 - 15.30 hod.
Diskusní kluby
Jiráskovo divadlo v 16.30 a 19.00 hod.
Švanda dudák - Malé divadlo Kolín
Slavie v 16.30 a 21.00 hod.
Večer finalistů SČDO
(Smeti, Tabák a Sůl, Náměly, Chuť medu,
Blázny zápisky)
Náměstí v 18.00 hod.
„Kyčera“ folklorní skup
Schody JD v 18.45 hod.
Vítání souborů
Sokolovna v 19.00 a 21.00 hod.
Kruh opsaný balvanem
- Jumping hamada Pardubice
Dvůr ZŠ ve 21.15 hod.
Filmové předst. - Jedna kočka za druhou

První dojmy novíčky

Jsem začátečník JH a mé první dojmy jsou ohromné. Jsem ráda, že zde poznávám lidi, kteří se více zajímají o divadlo. Nacházím zde nové přátele.

Také mě překvapilo chování zdejších lidí. Jsou velice ochotní a zároveň i pyšní na své město.

Chtěla bych také poděkovat panu Čepelkovi, u kterého jsem ubytována. Díky jeho péči a laskavosti se cítím „jako doma“. A nejsem sama. Pár starších dam, které jsou s námi ubytovány vzpomínají vždy dobře na JH a s nadšením se těší na další již 64. JH. Věřím, že i je zaujala některá vystoupení souborů. Avšak i mimo divadlo a pár přátelských posezení je zde o zábavu a legraci postaráno. Myslím, že tyto dámy i na svůj věk neztrácejí humor. Nikdy bych nevěřila, že při hledání klíčů se může člověk zasmát. Nyní jsem o tom již přesvědčena. Na některé zážitky se opravdu nezapomíná.

Jsem moc ráda, že mi bylo umožněno sem jet. Za to chci poděkovat Aleně Českové, vedoucí našeho souboru. A již teď se těším jak se přistří rok zase všichni sejdeme. JH získal novou stálou členku. Andrea Hýbková

POOHLÉDNUTÍ

Jsme v půli scénické žatvy českého amatérského divadla s účastí zahraničních souborů z Velké Británie a (s nostalgii psáno) ze Slovenska.

Naposled jsem byl přímým účastníkem Jiráskova Hronova v roce 1991. Letošní scénická úroda se mi zdá v průměru kvalitnější a vyrovnanější (i když inscenace Mrozkových Trosečnicků souboru z Volyně, Ondráše souboru Tylova divadla z Ořechova či Lárk ižičok Čmukařů i ve vzpomínce srdce potěší). Jsem zapražen do festivalového dění a nedělám si nárok na objektivitu. Registruji, že v posledních třech letech zmizely, vypařily se, změnily v mrtvého brouka soubory jako jsou Šupina z Vodňan, Jirásek z České Lípy, bývalé Doprapo Ústí nad Orlicí, Ústí nad Labem, Karolinka a další stálíce amatérského divadla. Ubýlo návštěvníků a zapálených divadelníků, i těch hospod, kde působily noční kluby vášnivě diskutujících (NKVD), je méně (Pražko, Ponorka, Jiráskova hospoda ve Velkém Dřevčíně). Zákonitě přibýlo dětských a studentských souborů, které prokazují, jak užitečná je výchovná dramatika pro estetické cítění a formování mladých lidí.

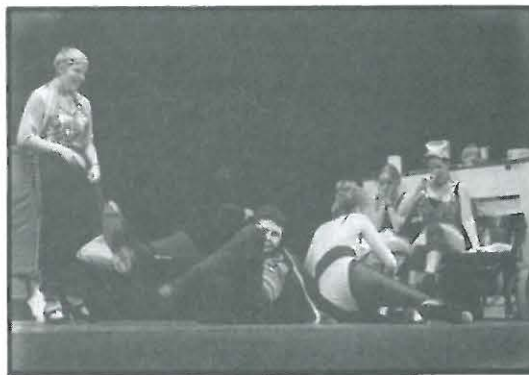
Z dosavadních 17 inscenací byly tři zahraniční. Slovenské O SNOCH, KRÍDLACH A PSOVI HURIKÁNOVI podalo nepřímý důkaz o prospěšnosti takových akcí SČDO jako byl kurs KMD v Hronově, dílny v ŠUMPERKU. Jeden z autorů a režisér inscenace Jozef Krasula je jejích absolventem.

Představení bylo originální, inspirativní, dokladem o životaschopnosti a tvůrčí energii stmelného souboru. Představení z Anglie v prvním případě informovaly o metodice výuky herectví (STEPPING OUT), ve druhém mi připomněly výchovné koncerty Moravské filharmonie (pedagogický průřez SNEM NOCI SVATOJÁNSKÉ). Uměleckým přínosem nebyly.

Z dětských souborů ční Divadlo HUDRADLO Zliv. Viděl jsem jejich druhou inscenaci a obdivuji práci pana Slavíka s dětmi. Přirozenost a osobitost každého člověka září, aniž by člověk byl manipulován. (Příklad ambiciózní manipulace - efektivní Univerzální opera KOMTUR.) Autorské pořady pro děti - Čertovské pohádky Divadélka na věži z Jičína, Medvídek PÚ Čmukařů z Modřic jsou špičkami ve svém oboru, identickými ostrůvky v marném (?) boji proti želvám Ninja. V současném hektickém čase podnikání, rekvalifikací, privatizací je důkazem stabilizace tradice ochotnického divadla ansámblový výkon Červenokosteleckých v Poláčkově Otci svého syna a amatérů z JZD Polná ve Stroupežnického Našich furiantech. Na výše zmíněné zmizelé soubory navazuje a štafetu razantně přebírá Rádobydivadlo Klapý iniciativou L. Valeše (řečeného Klapý) v představení HORY SE PŘIPRAVUJÍ K PORODU, NA SVĚT PŘIJDE MALÁ MYŠ. Radost mi daly i další představení - holky ze Sobotky, kluci ze Vsetína, čarodějnice ze Žďáru nad Sázavou.

K pozitivnímu dojmu přičtu i více než sto účastníků Klubu mladého diváka (aktivně diskutujících i v Klubech), znovuoživení Klubu režisérů SČDO, půvabně zahájení festivalu ostrostřelců a zdravotních sester, poprvé realizovaný samizdatový opozičník vůči oficiálnímu ZPRÁVODAJI, v radniční noře skrytý JEŽEČEK KAMZÍČEK, a jeho žlutá squadra. Ať ta druhá půle JH neztratí dech!

Jiří Fréhar

ČEŠI JSOU VELMI ZVLÁŠTNÍ LIDI

Dali jsme si schůzku v sokolovně a s pomocí dvou tlumočnicků jsme si trochu povídali o Hronově. Kevin Dowsett je velmi sympatický a přirozený mladý muž, se kterým je potěšením rozmlouvat. Pracuje jako vedoucí oddělení dramatu The Italia Conti Academy of Theatre Arts.

Na Jiráskově Hronově jste už podruhé. Před dvěma roky jste zde byl jako návštěvník, letos jste přivezl i představení. Jaké jsou vaše současné dojmy z festivalu?

Hronov je velmi zajímavý festival, který je pro mne oslavou života. Snaží se o porozumění životu. Je zajímavé jak spojuje mladé lidi se staršími, jak se mísí divadelní druhy i žánry a jak se různí ve své divácké adrese. Cítím zde určitý druh radosti ve sdílení této práce a také jakousi

národní hrdost. Festival je specificky český, má přátelskou atmosféru. Mám pocit, že se s přátelstvím setkávám i na ulicích a že si lidé všude kolem povídají o divadle.

To je samá chvilka, ale přesto, je něco co se vám tady nelíbí?

(Dramatická pauza) ...Nic mě nenapadá.

Jistě jste navštívil řadu jiných divadelních festivalů. V čem vám připadá Hronov specifický?

Ano. Byl jsem v Izraeli, SRN, Lucembursku, Moskvě, Třebíči a samozřejmě doma. Všude jsou to velmi velké festivaly (pozn. red. Třebíč znám a zase tak velká není) a lidé se mezi sebou ani neznají. Je málo času vzájemně si povídat, poznat se. Zde je to daleko více osobní, provázané. Je to hodně pro lidi.

Jak se o vás staral divadelní personál v JD?

OK. Neměli jsme problémy. Bylo to výtečné. Je vidět, že tito lidé mají rádi svoji práci. Vůbec je celý festival dobře organizovaný.

Která představení vás zaujala?

Asi nejvíce toto poslední. (Pozn. red. Pohádka o ptačí válce). Je zajímavé a dobré vidět mladé lidi schopné dělat divadelní práci. Hodně dětí má strach z hlediště. Ztráti přirozenost. Tady byli velmi přirození a koncentrovaní na děj.

Přijedete ještě někdy do Hronova?

Of course! Češi jsou velmi zvláštní lidi!

KŠ

GENERÁLNÍ SPONZOR

Banka pro život.

ČESKÁ SPOŘITELNA a. s.

RECENZE

Naivně poetické divadlo, Plzeň Scénická montáž z díla Karla Hynka: Inu... aneb Akustická kalužina

„Copak to slyším?“ ptal se sám sebe osamělý Indián, který bloudil včerejšího podvečera po Hronově. „Že by skřehotání žab?“ Obezřetně se rozhlédl kolem, vytáhl z mokasínu vstupenku a vplížil se do Slavie. Zde právě končil prolog plzeňských. Akustická kalužina jejich hlasů se vlnila na jevišti, aby se z ní vynořil jako z mořské pěny tragický příběh milenců Eugenie a Dominika.

Surrealistická obraznost Karla Hynka je svou rozmařilou košatostí jakoby spřízněná s poetikou Borise Viana v Pěně dní. A jsou to zejména neobvyklá spojení slov a situací a nečekaná grotesknost jejich novosti, jež udržují publikum v provozní teplotě: karbaník hrající o karbanátek, kostel, v němž se věřící oběsili na růženci, medailónky spravený ušním mazem vydoloubnutým z ucha stonkem růže... Uměřenost jevištního ztvárnění vlastní divadlu poezie jako takovému dopřává nejvíce prostoru samotnému textu, avšak v tom se právě skrývá jistá zrádnost kalužiny. Zpočátku se alespoň v některých místech daří vytvářet obrazy, které jsou svěží oblohou k opulentní hostině nachystané básníkem a jeho kuchařským teamem (např. postel plná peří - balónek či scéna svlékání Eugenie ve výtahu - pro navození erotické atmosféry stačí pouhý kus síťovité látky), leč jejich četnost se postupně snižuje. Recitační vstupy čtveřice na předscéně - dvou nymfomanských vyhlížejších dam s monumentálním poprsím a jejich decentně upravených pánských protějšků v černých oblecích s motýlkem u krku - vytvářejí jakési echo k v podstatě jednoduché story lásky, žárlivosti a smrti. Proměnlivost své mimiky a výrazu tu zvláště vyniká dívka nejvyšší a nejprsatější. Ovšem nikoliv výkony všech členů souboru jsou stejně zajímavé a provokující.

Ač se tu slibně pracuje i s proměnlivostí temporytmu, nasčítají se posléze drobné pižky na krásě do takového shluku, že se hladina akustické kalužiny zklidňuje v druhé polovině až k monotónnosti. Nejvíce však mám kolektivní režii za zlé, jak zahodila šanci, kterou skýtala závěrečná scéna. Po slovech o tom, že milenci odkázali svá mrtvá těla nekrofilům, nenásleduje lahůdka v podobě skvostných orgií, ale herci s herečkami nahupsají bez ladu a skladu na jednu hromadu jako při studentské hře na hrobso. (Hrobso = hromadná bestiální soulož, pozn. autora) „Niméně“, pomyslel si Indián, když sedlal po představení svého mustanga, „jde o nejkreativnější recitační uskupení bledých tváří, jaké jsem spatřil od dob, kdy se po našich lovištích začal prohánět Lumír Tuček & RS Vpřed. Vedle zprávy o stádu bizonů pasoucího se opodál rodného domku Aloise Jiráska to bude pro můj kmen nejradostnější novina.“ Pak již jen

Záběr z představení „Akustická kalužina“ v podání Naivně poetického divadla Plzeň

zapukal z dýmky míru, procedil skrze zuby své obligátní „Howgh!“ a vyrazil za doprovodu symfonické hudby z filmu „Na stříbrném jezeře“ a čestné jednotky sedmé kavalerie proti modrému horizontu. Zdeněk A. Tichý

Bílé záclony, balónek, síťovina - lehkost a vzdušnost, inu divadlo poezie. Připomnělo mi to lyrické vlání gymnaziálních let. Aktéři mají smysl i pro ironii, humor, nadhled. Pinkají se slovíčky, laškují s nimi, s gustem ironizují i způsoby přednesu. (Viz hra: pppožehnané ráno - pppísmeno p je v češtině opravdu ppprosulé).

Mou favoritkou se stala slečna v bílé blůzce, s vysoce vyšponovanými přednostmi. Jata závisť od první chvíle byla jsem schopna sledovat jen ji. A postupně v ní nacházela stále větší zalíbení. Tahle slečna má v sobě dar dravého přirozeného komedianství. Má smysl pro nadsázku, riziko - kdybych nebyla dáma, řekla bych, že je k zulibání jak Sladká Su v Někdo to rád horké. Umět si zjednat prostor, přitáhnout oči na sebe, hrdě a s chutí stát ve světlech, shodit se a bíbnout, dát se všanc publiku, riskovat sama sebe - nejen líbě vonět - příznám se, že to mi právě v divadle pozí často schází. Však já vím, že mám požadavky nepatřičné a absurdní - asi jako kdybych chtěla, aby se v rezervaci křehkých linií čepovala slivovice.

Ale stejně, díky chválené slečně, vedraly se do představení dramatické komponenty - překvapivost, napětí.

Daria Ullrichová

North Cheshire College - Performing Arts Nejkratší verze snu noci svatojánské Williama Shakespeara

Sen noci svatojánské je komedie o mnoha podobách lásky; kdysi ji dokonce Jerzy Kot vložil jako prudkou, dravou, smyslově agresivní hru o závrtných propastech a hlubinách erotiky. V tom představení, o němž je nyní řeč, není o něčem takovém ani potuchy. Naopak, s pocitovou úzkostlivostí se vyhýbá čemukoliv, co by jen trochu mohlo zaváňet konkrétností, určitostí, jedním provedeným tělesností. V prázdném prostoru jeviště, s bílou plochou v pozadí, na níž se promítne luna a les, se mluví, mluví, mluví a mluví. Mluví se zřetelně a pomalu, aby každý rozuměl - tak říkajíc angličtina pro cizince.

A takové je to představení celé - pěkně a důkladně uspo-

řádané pro neznalce Snu noci svatojánské „divadlo - koncert“, divadlo poučné a naučné, divadlo vyčištěné od nečistot a také od jakéhokoliv záblesku divadelnosti. Od začátku jsem předpokládal, že se v tom představení musí ozvat Mendelssohnův Svatební pochod, stalo se. To mně uspokojilo. Když už tak vyčištěný Shakespeare, tak do důsledků. Jan Císař

Na jevišti vstoupí skupina uniformně černě oděná (polopracovní ležernost). Oddělí se vypravěč a po pár chvílích je jasný princip - bude nám prezentována tabule Shakespearovy hry. Vypravěč nás orientuje v zápletkce, posunuje gesticky názorně děj kupředu (chvillemi máte dojem názorně vedené hodiny angličtiny). Ale co si mají počít ti, co děj znají? Nehrají se situace, promluvy a monology postav mají charakter operních árií. Sen noci svatojánské jako statické koncertní vystoupení. Střídají se čísla - masky či hlavové loutky (pásmo Titanie a Oberona), řemeslníci jako ostýchavý náznak klaunů, s pásmem milenců má vypravěč nejvíce práce. Na lyrizujícím prospektu promítán měsíc, zní klavír a to je vše.

Daria Ullrichová

Divadelní soubor ŠVAM & SPOLK, ZUŠ Žerotín v Olomouci:

Nebát se tmy

„...dobře se přitom cítíme...“, „...hrajeme rádi o sobě...“, „...a my všichni máme podobné problémy... a problémy jsou všude kolem a lidi se nad nimi nezastaví...“, takto v útržcích načrtli ŠVAM & SPOLK v programu, proč hrají své autorské dílko o partě děcek právě končících devítku. Při samotném představení také nikdo z diváků nezaváhal, že by tomu mohlo být jinak.

Výsledkem je směs pocitů, postřehů, nápadů a zprostředkované zkušenosti televizních seriálů a la Zkoušky z dospělosti a videoklipů. Na straně jedné není režisérka Alena Palarčíková důsledná a ponechává tanečním výstupům přílišnou délku, která vtip a nápad rozměšluje. Na straně druhé jako by spontánnost souboru byla přiškrtnuta právě přeskrobeným límcem pevného inscenačního tvaru. Představení tak vyznívá jako podivuhodně dvouhlavé cvičení ve stylu. Otázkou však zůstává, která z hlav by mohla a měla mít navrch. Zdeněk A. Tichý

Nemám nejmenší zkušenosti s činností a ambicemi základních uměleckých škol. Dle předvedeného bych soudila, že třída prostě základní školy, aby udělala radost paní profesorce, ušlechtilé tráví volný čas. Se zařazením výsledku mám jisté potíže, z elementárního dramaturgického hlediska jde o divadlo autorské (zdravím profesora Vyskočila). Ovšem pravzvláštního druhu. Používá a cituje povinné dějové motivy, schémata, konvence vztahující se k tzv. problémovosti života ve školní třídě. (Problémy vyspekulovaly redaktorky ženských rubrik, mé děti mi vyprávějí zatraceně zajímavější a barvitější příběhy). Podrobně a důkladně je takto problémovost rozpracována v televizních seriálech - počínající láska, outsider - či nově přichodí, krivda atd., apod.). V tomto představení schémata trčí ve své číře elementární podobě, jsou pouze ocitována ve své všeobecnosti a doplněna důsledně popisnými replikami. Prostor pro fantazii, spontánnost, osobní vklad a hravost veškerý zádny. Ale abych nepřeháněla, v tanečních vložkách zdají se děti svobodné, spontánní, přirozené. Najednou se prosadí i humor, dokonce náznak, že by to mohlo o něčem být.

Daria Ullrichová

Divadlo Hudradlo, Zlín Miroslav Slavík a kolektiv souboru: Pohádka o ptačí válce

Šéf zlivského Hudradla Mirek Slavík zůstal sice při představení skryt zrakům publika, nicméně soubor jasně ukázal, proč patří ke stálým dětského divadla. Základ tvoří jednoduchý příběh (o ptačí válce kvůli kukaččímu kukání), v němž je pár pěkných větších rolí, ale hlavní důraz je položen na souhru v kolektivních výstupech. A jestliže to v nich klapne a děti jsou trochu ostřílené při veřejném vystupování, pak není nic vděčnějšího, než zvolit podobnoství ze zvířecí říše. Přirozený půvab a roztomilost se tak násobí na druhou. A co víc, ani

Performing Arts s Nejkratší verzí snu noci svatojánské W. Shakespeara

výsledné morální ponaučení nevyznívá nikterak násilně a falešně. Snad i proto, že je tu jako odlehčující vsuvka použita epizoda s hnízdem pro kukačku, která namísto vajíčka „snese“ trus. A kromě toho je celá inscenace prosta infantilního pitvoření, jež šíří jako plíživou nákazu televizní pořady Dády Patrasové.

Samozřejmě, že jako u každého dětského divadla může i zde přijít na přetřes otázka, nakolik se tu přirozenost kultivuje a stává stylizovanou, naučenou pózou. Nicméně takto bychom se mohli ptát u každého oboru lidského činění, v němž dostávají děti šanci se projevit. Tenisem počínaje a fyzikální olympiádou konče. V tomto punktu pak záleží na kvalitách trenérů, aby své svěřence v předčasné honbě za rekordy neuštváli. Což se - při letmém setkání - nezdá být problémem, který by musel trápit zrovna zlivské. Zdeněk A. Tichý

Asi je to - když se nato přijde - jednoduché jako Kolumbovo vejce. Musí se najít základní, řekněme divadelní situace, která vede k akci (chcete-li obecněji, teoretičtější: k jistému způsobu pohybu, jež vytvoří smysl zcela nový, jiný, umělý - a přitom je k tomu využito toho, co je dětem naprosto vlastní, v čem jsou spontánní, jdou za sebe a ze sebe. Což se Miroslavu Slavíkovi v Ptačím sněmu podařilo. To divadelní, umělé je prostě dáno tím, že jde o ptáky, tím i situace, akce, pohyb pojmenovávají (nebo chcete-li: vytvářejí) všechno jinak. Leč - všechno to roste z toho, co je dětem důvěrně známě, co je vlastně jejich bytostným projevem. Ten konflikt kolem kukačky, boj dvou táborů o prosazení vlastní pravdy (tady už jde způsob pohybu, jenž nabývá rysy pohybu dramatického) je přece něco co - a kolektiv Hudradla to především, najmě a hlavně ve scénách rvačky přímo exemplárně demonstroval - děti prožívají a provádějí denně. Pak už jde jenom o to to moc nezkatit, moc se do toho neplést a nechat volný průběh všem nápadům; jen je mírně, opatrně regulovat. Odborníky na dramatickou výchovu potěší, že děti jsou přirozené, divadelníky, že to je představení, a diváky (všechny), že děti cítící se volně v akci jsou půvabné, milé. To vše se tentokrát Hudradlu povedlo. I když si maličko situaci komplikovalo. V jisté části hry uhnulo k příběhu s „Kukaččím trusem“. Aby bylo jasno: mně nevadí, že „předmětem zobrazení“ se stala tato sféra, že to kálení bylo na jevišti zpodobeno. Naopak - velice často mně vadí, že milost a půvabnost dětí přechází v chuť poněkud nasládlou. A to se - našťásto - právě celou touhle sekvencí odstranilo. Vadí mně to, že pointa, smysl dění začal směřovat k něčemu jinému, než bylo původně započato a posléze rozvinuto. Ale pak se vše v dobré obrátilo a šťastně to dopadlo. Kukačka přestala koktat, ptáci se smířili a takoví diváci jako já, kteří mají s dětským divadlem své věčné potíže si oddechli, že se nemusejí projevovat škarohlídsky.

Jan Císař

Douška k recenzím ze včerejšího Zpravodaje
Pro informaci nezavěšeným dodáváme, že představení tanečního souboru BANDA bylo nominováno z Národní přehlídky scénického tance, která proběhla v Mladé Boleslavi. Ty, kteří chtějí podrobněji vědět jakým způsobem se letos na hrnovskou žatvu vybíralo, odkazujeme na rozhovor s dr. Milanem Strotzerem uveřejněný v 3. čísle Zpravodaje.

Pohádka o ptačí válce - Divadlo Hudradlo Zliv

ODPOLEDNE V DISKUSNÍCH KLUBECH

Kouzelný dědeček

Kouzelného dědečka jsem si nevymyslel. Skutečně je. Skutečně jsem jej tak slyšela pojmenovat už nejednou a z nejrůznějších stran. Naposledy včera při odpoledním diskusním klubu jedním mláďencem z KMD. Kouzelný dědeček se jmenuje Ivan Vyskočil a včera se, letos prvně, konal diskusní klub pod jeho vedením. Říkal nám dětičky (byla tu především mládež z KMD a my o něco starší jsme aspoň omládli) a byl laskavý, naslouchající a tolerantní k rozdílným názorům. Tak jak jsme si zvykli v loňském roce. Hovořilo se o den předem zhlédnutých inscenací, občas se zobecňovalo... až vyplynulo téma pro dnešní den. Zatímco loni Ivanu Vyskočilovi sekundoval při diskusích Petr Lébl (poté, co se jeho klub rozpadl - a nebylo to rozhodně nezajímavé), letos se této úlohy zhostila posluchačka DAMU Mária Zácheňská.

Vystoupení pražské BANDY vedlo ke kladení otázek ohledně reprodukování a živé hudby s tím, že živá hudba podporuje autenticitu, zatímco u reprodukování se pohyb a výraz dostává trochu od člověka (lektor to přirovnal k rozdělení interpretaci u loutkářů). Hodně se hovořilo také o ilustraci. O tom, že představení působilo nejlépe tam, kde se jí vyhnulo.

U anglického souboru pak přednesl prof. Vyskočil, nutnost uvědomit si, že jde o studenty divadelní školy, kteří jsou vlastně už uprostřed studia, což je na jejich dovednostech vidět.

Zatímco části diváků připadalo všechno poněkud dlouhé a lektor-divadelník s tím souhlasil, lektor-pedagog si liboval: rámec inscenace byl podřízen ověření získaných dovedností a bylo zajímavé sledovat, jak dokážou budovat vztahy, jak je jejich řeč aktivní a s řadou významových intonací, jak umějí dýchat, komunikovat...

Když došlo na inscenaci souboru z Klapý, zavládlo zprvu mlčení: v řadě lidí vyvolala rozpaky, bezradnost, v některých až odpor. Mnohým chyběl protipól spíny a hnusu, hovořilo se o příliš velkých ambicích, které soubor nedokáže naplnit. Ivanu Vyskočilovi se herectví jevilo jako bezkontaktní. To - a jako protipól anglická inscenace - jej inspirovalo vyhlásit kontakt jako téma pro dnešní klub.

V závěru jsme naslouchali části studie Petera Brooka nazvané Vyzářování podstaty, v níž hovoří o práci herce, o jeho povinnostech, potřebných schopnostech a předpokladech tvorby.

Pak jsme se zvolna rozcáhli. Kouzelný dědeček se na nás usmíval.

ex

Ne všechno se hodí

Nevím, co způsobilo úbytek stavitelů v našem semináři, ale je mi jasné, že když prší, tak se staví špatně.

Prvním dnešním základním kamenem, který jsme si vzali do ruky bylo představení Bělovhlásky. Trochu jsme ho za pomoci stavbyvedoucích opravovali a mohli začít mluvit o tom, co je to kompozice představení a také o tom, že ne každý člověk je schopen tento žánr vnímat.

Druhý kámen nám přivezli až z Klapý. Ten se nám někdy špatně držel v ruce, někdy se nám ztratil, upadl nám, ale pracovali jsme statečně. Zde jsme hovořili o koncepci představení. Jak je důležitá hierarchizace hodnot, a ne všechno se hodí pro stavbu sdělného představení.

Stepping out zůstal zatím připraven v záloze.

EŠ

Divadlo jednoho herce

Před rokem jsme ve Zpravodaji seznámili účastníky a hosty JH s prvním ročníkem nové soutěže - v oboru DIH (= divadla jednoho herce). Ohlas byl živý a zájem nadějný. V průběhu roku se ovšem prokázalo, co bylo možno předem tušit: že totiž jde o představení svého druhu, že to není ani jen delší monolog, ani běžná hauptka s omezením partnerů, nýbrž samostatný typ sólového jevištního úkolu. A pořádně náročný! Někteří aktéři, rozhodnutí pustit se do soutěžení v prvním ročníku, postupně odpadli. Přípravu nestihli ani loutkáři. Zrušili jsme připravená dvě zemská kola a soutěž, vyhlášená SČDO, se v prvním ročníku uskutečnila jako jednokolová Národní přehlídka DIH v Čelákovickém KD 14. - 16. května tr.

Ze šesti přihlášek splňovaly podmínky soutěže (zejména rozsah výkonu) při vystoupení, zbývající tři účastníci mimosoutěžně doplnili program přehlídky.

Nebylo překvapením, když si vítězství odnesl volyňský Jaroslav Kubeš. Má totiž za sebou nenahraditelnou tvůrčí a pracovní (zejména co se zkoušek a provozu týče) zkušenost s tímto oborem z vynikajícího Kaminkova Brankáře. A tak si letos dobře poradil se Süskindovým Kontrabasem a s viditelným gusem a ostrým nasazením ho rozehrál před publikem přehlídky. Publikum mu po zásluze netajeně fandilo. Sympatii diváků si zaslouží i na letošní národní divadelní žatvě. Kubeš bude také reprezentovat ochotnickou divadelní tvorbu na zářijové profesionální přehlídce DIH v Chebu.

Karlovarský Jiří Hlávka sáhl šťastně po osvědčených Blázňových zápiscích N. V. Gogola: může v nich úspěšně uplatnit jak práci na přípravě monologů, která i letos byla oceněna v národní přehlídce soutěže O pohár SČDO, ho vedla k pečlivému propracování situací a gradovanému postupu jejich proměn. Velká plocha výkonu však zarazila i zkušeného hráče a nedovolila mu v soutěžním vystoupení dostatečně vyklenout

suverénní dramatický oblouk odvážnější stylizace. Výkon i tak účtyhodný bude po zásluze k vidění na večeru ze soutěží SČDO vedle vítězských výkonů z Pohárku.

Milan Šindělář z Třebíže přišel se zajímavým dramaturgickým podnětem: vybral si texty z Čapkovy knihy Apokryfů. Setkali jsme se s nimi samozřejmě už vícekrát jako s předlohami pro nastudování monologu (nejčastěji s Goneril, pekařem, Martou), ale myšlenka zvolit řadu těchto postav jako předlohu souvislého a průběžného výkonu je nová a původní. Škoda, že právě to se nepodařilo. Výběr zůstal volnou řadou výkonů, čísel. Byli bychom si přáli vidět skutečně ucelený výkon nejen jednoho představitelce, ale i jedné postavy, která by spojovala a slila všechny jednotlivé příběhy do celku jednotného výkonu na základě společného jmenovatele a jediného východiska. I tak jsme byli vděční za dramaturgický nápad, který další aktér může přístě dotáhnout.

Soutěž, vyhlášená SČDO a uskutečněná ve spolupráci s KD v Čelákovících, prokázala, že ochotnické divadlo pro tento obor má herecké síly. Druhý ročník klání o vavřík jednoho herce se bude konat v intervalu bienále, tedy na jaře 1995. Začít s přípravou je už dnes nejvýš na čase!

jh

Dětské divadelní léto. Prachatice 12. - 17. června 1993

Dětské divadelní léto sice letos neoplývalo sluncem a teplem, za to zde však bylo divadlo. Bylo ho dostatek a bylo dobré. Dětské divadlo totiž po velkém dramatickém oblouku, v němž vědomě opustilo divadelní prostor a začalo od her a improvizací hledat cestu k výchově osobnosti dítěte jako vnímavé a citlivé a tvořivé bytosti. Začalo být vnímáno z pedagogického hlediska, a to divadelní bylo podružné. Dnes se dramatická výchova dostala tam, kam patří tj. do škol všech stupňů od mateřské a obecné školy až po pedagogické fakulty a katedry výchovné dramatiky DAMU a JAMU. Nastal tedy čas vrátit se zpět do divadelního prostoru a hledat způsob komunikace s divákem. To vše ale v žádném případě neznamená, že se divadlo dramatické výchovy ztrácí. Jen ona totiž je zárukou, že děti budou přirozené, vybavené a zároveň otevřené. Nastala doba, kdy je možné mluvit i o dětském herectví, aniž bychom resignovali na základní postulát dětského divadla, jímž je hra, nikoliv nacvičování. Ostatně některá zajímavá představení v programu 63. Jiráskova Hronova jsou a můžete sami posoudit, kde se dětské divadlo dnes nachází. V této souvislosti však musím připomenout, že v žádném případě nejde o odpovídající prostory a jež zároveň mají přiměřenou metráž, tj. netrvají deset či patnáct minut. Stále to platí, že národní přehlídka dětského divadla je nesoutěžním setkáním, která má přinést inspiraci i poučení.

Letošní Prachatice přinesly inscenace dvojího typu. Jedny z nich míří především dovnitř souboru a slouží výchově dětí; práce s divadelním tvarem a prostředky divadla přispívají k tomuto hlavnímu cíli. Do této skupiny patří „Sisa Kyselá“ souboru Fanfuláci ZUŠ Nové Město na Moravě, „Kůň ke koním, k oslům osel patří“ DDS Rámus ZUŠ Nýřany, „Fáma“ DDS Brnkadlo DDM Brno Lužánky, „O třech sestrách“ dramatický soubor ZUŠ Praha 5, „Smeták a lopatka“ LDO ZUŠ Světlá nad Sázavou. Jejich společným znakem je šťastná dramaturgická volba adekvátní věku i vybavenosti dětí. Inscenace řeší problém dětem blízký, což se odráží i v jejich zaujetí. Přesto někdy (např. Sisa Kyselá) didaktičtí vyznívá jaksí mimochodem. Příkladem toho, jak taková inscenace vzniká, jsou Nýřanští. Na počátku bylo silné téma vrstvení společnosti, které se pro děti odvinulo od přátelství s dětmi ze zvláštní školy Měcholupy a jejich souborem Kalamajka. Jeho vyjádření našly v knize Hany Doskočilové „Posledního kousové pes“. Původně měly rómské děti hrát ohnivé Maďary a české děti Židy. Pak se ale ukázalo, že oba soubory míří k jiné představě, a tak poslední fázi zpracovali Nýřanští už samostatně. Na druhé straně ani závažné a silné téma neosloví silně, pokud je sdělováno s povoleným držet tělo, které způsobuje absenci vnitřního napětí a tím menší čitelnost některých situací. Někde na pomezí mezi výchovnou dramatikou a dětským divadlem zůstala inscenace „Nebát se tmy“ souboru ZUŠ Žerotín Olomouc. Autorská generační výpověď má nepochybně obrovský význam pro děti v pubertě. Soubor je dobře vybavený, jeho vedoucí je schopná vytvářet i mizansceny, takže dohromady mají všechny předpoklady, aby mohli dobře komunikovat s divákem. Přesto příběh různé hodnoty i kvality, ozvláštněnou muzikou a pohybem, jež odkazují k videoklípům. Srozumitelný klíč zde chybí.

Druhým Proudem je divadlo, které chce komunikovat s divákem prostřednictvím divadelního obrazu a svébytnými prostředky divadla. Patří sem „Havran z kamene“ souboru Modrý pták ZUŠ Žďár n. S., „Ronja“ souboru Fanfuláci z Nového Města na Moravě, „Pohádka o ptačí válce“ Hudradla ze Zlivi. Ronja je pokusem o iluzivní pohádku, jež má řadu režijních problémů a nastoluje otázku, zda je dětský herec schopný ztotožnění se s postavou. Ptačí válka Mírka Slavíka se potýká s dramaturgickými problémy, neboť krátká anekdota je poněkud řídká. Na druhé straně přináší krásné davové scény a řadu režijních nápadů. Děti jsou přirozené, kultivované a vybavené. „Havran z kamene“ bylo pro mnohé vrcholem letošních Prachatic. Rytmičké představení, dobře vyvážené, čarodějnice Mladá byla postavou, která se vyvíjela, lze zde mluvit o dobrém hereckém výkonu. Jednotlivé složky jsou vyvážené, prostředky zvoleny adekvátně a dohromady vytvářejí působivý celek, který přinesl slzy v hledišti. Znovu se ukázalo, že alfu i omegu je dramaturgie, začínající u výběru předlohy a volby tématu a práce s dětmi. Dalším vrcholem byly „Příběhy dědečka Aristofanise“ řeckého PIRKA, tj. souboru PUPULO, vedeným Řekyní narozenou v Brně a odchovanou souborem PIRKO Jindry Delongové.

K Prachaticím patřila i dílna, tj. sedm seminárních tříd zabývajících se dramatickou hrou na základní škole, improvizací, dramatický tvar hmotou a tvarem, tělovými zážitky. Z původní mezinárodní dílny zůstal pouze Němec a Slovák, ostatní se s omluvami i bez nich nedostavili. Škoda jejich i naše. Zážitkem i zajímavou zkušeností byl seminář Od spontánních představ k dramatickému tvaru paní Evy Russel z Kanady, českého původu. Jak ukázala i veřejná beseda s ní, k tvořivé dramatičce přistupuje pragmatičticky, tj. vychází z faktu, že řecké slovo drao znamená učím se a že drama je činnost, již se učíme. Objevujeme, kdo jsme, co můžeme a musíme, přičemž základem této hry je autenticita, vycházející z vlastní pravdy a opírající se o vlastní energii.

Problémem mimodivadelním, je otázka, zda přehlídka myslí i na děti. Pravda myslí, ale v daných možnostech. Děti jsou zde tři dny, z toho jeden den dvakrát hrají, první den přijíždějí a poslední odjíždějí. Ideální by bylo, kdyby zde mohly být celou dobu. Pak by byl čas i na dílny a semináře pro ně. Je to otázka peněz i kapacit ubytovacích, stravovacích apod. Patrně některé věci by se zařadit daly bez problémů. Např. diskusní klub pro děti, hravé činnosti, které by přinesly zábavu a inspiraci zároveň.

Národní přehlídku vyhláší a prakticky platí (nenašel se sponzor ani v místě) Ministerstvo kultury. Odbornou garanci má pracoviště IPOS ARTAMA, respektive jeho centrum pro dětské umělecké aktivity ve spolupráci se Sdružením pro tvořivou dramaturgii. Spoluvyhlašovatelem, který letos přispíval na financování regionálních kol, je Ministerstvo školství a mládeže a tělovýchovy.

Lenka Lážňovská

Jeden den v semináři Vladimíra Zajíce

Zajícův seminář, na rozdíl od všech předešlých, o nichž jsme psali, nepotřebuje příliš mnoho prostoru. Stačí mu stůl a pár židlí, neboť je to seminář zabývajících se „analýzou textové předlohy jako východiskem herecké a režijní tvorby“, jak bylo uvedeno v d'ARTAMANu, aneb „mozkoškrabový analytický seminář“, jak se stručněji traduje v místní odborné hantýřce.

Nevím taky, jestli titulek „Jeden den v semináři...“ není trochu zavádějící: frekventanti si totiž vyžádali setkávání po představeních, aby si o nich mohli povídat. Tentokrát jsem takového povídání byla účastna i já, protože klapáčkou „mysl“ si chtěli nechat uležet. Takže diskusi o ní včerejší seminář začal. Začal hledáním tématu, žánru, hledáním toho, co a proč fungovalo a co ne, toho, kde se stala chyba, ... Přitom vycházeli ze zkušeností získaných při práci v semináři, kladli si otázky, jaké si nutně musejí klást při vlastní dramaturgicko-režijní práci. Bylo to úporné hledání a dobíraní se příčin a důsledků, snaha co nej přesněji věci pojmenovat ... „To se to rodí těžko, to je opravdu myš“, říká Vladimír... Původně mi vyhrožo-

val, že je dnes úterý a láme se přehlídka, takže krizový den - ale vědec mi to nepřipadlo, diskuse se mi velmi líbila. U těchto diskusí mají vždycky „zapisovatele“, aby si všechno v závěru přehledky mohli shrnout.

Pauza je taková, jako že ani moc není: kdo si právě neodschočil, zapojuje se do hovoru. Někteří se ještě vrací k „Myši“, jiní se směřují k tomu, co se chystá. Celý týden pracují s konkrétním textem: s Gogolovým Hráči. Na včerejšek měli za úkol připravit si v rámci svého výkladu hry začátek a konec inscenace, tedy její otevření a zavření. Vzájemně se ptali - na využití určitých prostředků, na smysl věcí - a korigovali své představy a záměry či se v nich utvrzovali. Vladimír hovořil o nutnosti najít takové prostředky, kterými sdělím, proč tu hru dělám. Je třeba stále si připomínat, že divadlo je záměrně budovaný znakový systém.

Přichází úkol na dnešek: ve trojicích (frekventantů je celkem devět) si mají připravit návrhy, na které straně textu začíná a na které končí první dramatická situace, kde je přerýv a kde začíná situace druhá. Mají to zdůvodnit přes konkrétní dramatické jednání.

Odcházíme do deště. Mám pocit, že bych všechny ty Hráče, nebo alespoň některé, na jevišti ráda viděla.

ex

střípky

OPAKUJEME

Protože se návštěvníci festivalu proměňují, ještě jednou přinášíme informaci o tom, jak jsou letos na JH organizovány diskusní kluby. Jsou celkem čtyři a vedou je přední divadelní odborníci. Kdo chce slyšet analytický rozbor inscenací, tomu doporučujeme návštěvu klubu u J. Drobného v přízemí Hotelové školy. Další dva diskusní kluby vyhláší každý den nová témata, která se mohou inspirovat představeními, ale také nemusí. Lektory jsou R. Polák a J. Fehřák, režiséři a I. Vyskočil, div. autor a herec. Poslední klub vede paní D. Fischerová a její klub se specializuje na nonverbální komunikaci. Všechny uvedené kluby sídlí v Hotelové škole a probíhají denně od 13.30 do 15.30 hod.

Upřesňujeme nabídku na videonahrávky. Kameraman se správně jmenuje Šmíd a pracuje pro Kulturní agenturu IKARUS z Mělníka.

Posezení s účastníky Večera finalistů se koná ve čtvrtek večer na internetu ve společenské místnosti.

Postrádáte svůj zlatý náramek? Máte štěstí, poctiví nálezci ještě existují. Zastavte se v informačním středisku.

Programová brožura opět v prodeji! Děkujem tímto tiskárně DRJ pana Jiřího Resla. Do 24 hodin byly potřebné výtisky u kolportérů. Současně panu Reslovi přejeme mnoho štěstí ve svazku manželském, do kterého vstupuje tento pátek a vážené novomanželce pak i nadále úspěšného manžela.

Vydává organizační štáb

63. Jiráskova Hronova

Šéfredaktor:

Jaroslav Kodeš

Redaktoři:

Alena Exnarová

Jan Kulhavý

Daria Ullrichová

Jan Císař

Zdeněk A. Tichý

Fotograf: Jiří Chlum

Technický redaktor:

M. Zhibo

Tisknou:

Grafické závody Hronov, s. r. o.

Cena: 2 Kč